

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, ORVOSEGYETEM ÉS A PEDAGÓGIAI FŐISKOLA LAPJA

II. évfolyam 5. szám

1954. március 9

Ára 40 fillér

Felhőtlen kék ég...

A hír jött, mint a fényugár, oly gyorsan — nem csillogón. Tompa volt és borús, mint az ébredés, ólmos álomból, esős, ködös reggelen... A hír jött, hirtelen, mint a fájó gondolat. Röpítette a táviró, továbbásták egymásnak a fészeken ágaskodó telefongolyák — ölebe vette, s gyűrűzve vitte az éter titkain át a rádióhullám. És kattogott a gép: ti-tá-tá... ti-ti-tá, — valahol felcsengett egy telefon, s a rádióban kemény férfihang olvasta mikrofonba a szöveget. Így kezdődött.

Valami történt, ami szörnyű volt és helyrehozhatatlan. A szó kettévágta az ágaskodó gondolatot, mint durva fejsze növekvő fácska karcos derekát. És nem hittünk a szavaknak — a szív, az érzés, a vér ellenszegült az értelemnek. Nem, nem, ez lehetetlen! Ugye, nem igaz?! — a kiáltás elhalt és nem felelt senki rá. — Talán tévedés... — ezzel tovább, — de semmi hang, zibongó, válasznélküli csönd.

Talán kábulat volt, és mi nem tudtuk, hogy mit csinálunk — egy percre mintha megállt volna az idő. Aztán jött a remény, az első fényugár. S azt követte a többi, mint édesanyát teste gyermekei: hiszen nincs baj még. Ó él, s ha él, élni fog — nem halhat meg, aki millióknak adott új életet! Oly nyugtató volt a gondolat, mint pohár kristályvíz, a napsütés meleg fényessége. Igen, így jó. De a baj megint visszatért, mint hazajáró kísértet, s a féltés zibbasztotta újfent az agyvelőt: de ha nem, ha mégis... Az ember megfeszült, hogy ellenálljon önmaga értelmének, mintha ezzel akart volna győzni a halálon. Dobbant a szív, s a fejbe futtatta a vért, csomósodtak az izmok, dagadt az ér csuklón, karon, s a homlokot el-lepte, mint lágy érintés, a veríték...

Anyám hozta a hírt.

Este volt, késő este. A konyhában ültem az írógép mellett, az ablaknál. Kinn az udvar, túl az egyetem magas fala. Anyám megáll az ajtóban, mondja, de nem hallom, csak látom, szája mozog, s értem meg beszédét: — Sztálin beteg, súlyos beteg... Egymásranézünk, hallgatunk: mit ér itt most a beszéd? Majd kimegy, én egyedül maradok. A csend megüli a konyhát, ráterpeszkedik, mint valami kiterjesztett szárnyú, vad madár, és befon, és átölel, mint omladozó várfalat a vadszóló, s a magány. Kinn március: a tavasz szellője viaskodik a menekülő, hideghozó téllel — vajjon, ekként küzd most ő is a halállal? S ahogy legyőzi telet a tavasz, úgy áll talpra győztesen ő is? — ki felelhetne erre a kérdésre?

S a napok múltak, mint sziklábavésé, eleven történelem. És jöttek a hírek, új, s új hírek — váltott lovakkal vágatott a baj. Percenként csengett a telefon a pártbizottságokon, a lapok szerkesztőségében, a követségeken, s a hír futott körbe az országban, város utcáin, faluk házai közt, átrepült tengert, országhatárt, folyót és szakadékokat — betört zárt ajtók mögé, felnyitotta a mellkas üregét, s belemart a lüktető szívekbe... A napok múltak, az idő rokkája forgott szüntelen, s kigyózva gombolyodott róla a tegnapi, a ma fonala. Furcsa volt — az utcán emberek álltak, a téren hullámozt a nép — s minden átalakult, minden megváltozott. Az ember nem találta helyét, a régit, a jót, a megszokottat. Futni akart, meg maradni is: a hír nem hagyta nyugodni. Este a rádiónál ül, reggel az újságot vette kezébe — s a remény olvadt, mint szürke esőben a meghúzódott hó...

S akkor, midőn már minden ideg és tanácstalan akarat pattanásig feszült, jött megint a hír, az utolsó hír, mint a hegymolnár. Nyolc óra. Az osztályterem csendes, az évfolyam várja az előadót. Elnyelik tíz perc, utána megint anyai. És nem jön. Mi történt? Senki nem érti. Hiába fut a csoportvezető az intézetbe, ott sem tudnak az előadóról semmit. Várunk csendben, ül mindenki a helyén. Aztán fél kilenckor, sietve, kimelegedve megjön Székely elvtárs — a világtörténelem előadója. Felmegy a katedrara, leteszi az asztalra jegyzetét. Nem szól előbb, végigpillant az évfolyamon, s úgy mondja, halkán, lassan:

— Elvtársak, álljunk fel egy percre... Nem mond többet, nem magyarul, mégis mindenki tudja, miért történik ez. Az évfolyam feláll, elhal minden zöreje, a terem falát feszíti a csend. Állnak egymás mellett az emberek, fiúk, lányok, fiatalabbak, idősebbek, s a dobogón, lehajtott fejjel, a tanár.

Múlik a perc, — futtatja perc a pillanatot. A csend motoszka a dobhártyán — mindenki mozdulatlan. Csak állnak, s nem mozdulnak, akik Néki köszönhetik ezt az életet, az egyetemet, az ifjúságot, a napok, az évek boldogságát: az Orsik, az R. Tóthok, a Radványik, meg a többiek — áll az évfolyam, egyemberként.

Végetér a perc, zörren a pad és kopognak a ceruzák: kezdődik az előadás. Az opportunizmus kezdetei a német munkásmozgalomban — az ő szava szól hozzánk, hogy leleplezze az árulókat, hogy megmondja a történelem, a nép igazát: tovább tanulunk.

Es eljött az utolsó nap. — Búcsúznunk Tőled, Sztálin elvtárs... Ez az öt perc most a fájdalom, a köszönet és hála, az eskütétel. A város, mint megdermedt óriás: öt percre megállt az idő — és itt, és mindenütt csend és némaság. Állnak a gépek, és nem csillingelnek a villamosok — a gépek, melyeket ő adott Szegednek, a Textilkombinát neofényes termeiben ma együtt hallgatnak az emberekkel. Ülök az emelkedő pad sor közepén. A rádió szól, zúg az ének, a gyászinduló hangja megtölti a termet. A dobogó mögött vörös-feketedrapériás fal. Az asztalon, zöld ágak, virágok között Sztálin fehér szobra. — Jobbról-balról mellette díszörség: Kossuth-díjas egyetemi tanárok, dolgozók és Rákosi-öszöndíjas hallgatók, a munka kitüntettjei feszes vigyázzban örködnek a szobornál. S múlik az idő és jön a délután: szélesül a terem, gyűlik a nép, s a Széchenyi-téren feketélik a tömeg, mint a gyászjelentés. Szeged népe búcsúzik a nagy halotttól.

Lobog a zászlók vörös selyme, s a fekete lobogók erejéből féhéren világít elő az emberek arca. S ezt mondja az arc, a nyílt homlok, a tiszta tekintet: — Sztálin él. Ő festi vörösré a zászlók selymét, s Ő vezeti győzelemre a munkásosztály forradalmát. Ő az erő, a harc és küzdelem, Ő a béke. Ő látod, ha végigjáród az országot, s boldog embereket látsz. Ő tervez és emeli magasra a tervteljesítés grafikonját, épít, formál, átalakít.

A szobor ott áll a Tisza partján, előtte vörössalagos utakkal átszőtt virágágyak. Együtt a két nagy harcoslár, Lenin és Sztálin — mögöttük zúg a folyó, hullám követ hullámot, hogy partra csapódjon. Magyarok éneke a Tisza mellett sorsukat összefonja az élet a folyóval. S itt áll a szobor: Ő tanított meg minket a szabadságra. Neki köszönhetjük, hogy mi soha többé „nem leszünk német gyarmat” — lehetünk végre nyelvünkben, szokásainkban, magyar hazánkban, itt a Tisza partján is, igaz magyarok...

Koszorú-koszorút takar, magasra nő a virágtenger — s a házak ormán gyászlobogót lenget a szél. A nap vörös korongja süllyed a háztetők mögött, s a szederjes fény előtti a várost. Az embertömeg hazafelé indul. Alkonyodik. Holnap új nap indul, új harc, új munka — erre gondolt mind, ki egymás mellett lépett: s a gondolat fogadalom, erős kötés. Igaz és őszinte, mint a százezres város fölé boruló felhőtlen kék ég...

PAPP ZOLTÁN

Az Egyetemi és Főiskolai DISZ választmány ülése

Az Egyetemi és Főiskolai DISZ választmány február 28-án tartotta ebben a tanévben második rendes ülését. A választmány tagjai eddig soha nem tapasztalt aktivitással vitatták meg egyetemi DISZ-szervezetünk munkáját. Heles kritikái szellem alakult ki, melynek alapján nemcsak a hibákra mutattak rá, hanem azok kijavításának módjára is. A választmány megállapította, hogy DISZ-szervezeteink komoly lépéseket tettek a pártvezetők és a DISZ KV X. teljes ülésének határozata alapján abban az irányban, hogy az egyetemi és főiskolai fiatalok életét szebbé, tevékenyebbé, harcosabbá tegyék.

Az Egyetemi DISZ Bizottság beszámolója feltárta azokat a hibákat, amelyek még megvannak a kétségtelenül eredményeket felmutató DISZ-munkában. Foglalkozott többek között a kollektív vezetés problémájával és megállapította, hogy az EDB és kari szervezeteink jelentős lépéseket tettek a kollektív vezetés elvének megvalósításáért, de munkájuk mégsem eléggé kiforrott. Döntötte, hogy

fiataljaink kezdeményezései, javaslatai

csak igen kevés számmal jutnak el az EDB-hoz. Ennek oka elsősorban ott keresendő, hogy az EDB tagjai még mindig keveset vannak a fiatalok között. Ezzel függ össze az ellenőrző munka igen komoly hiánya is. Kari Bizottságaink és alapszervezeti vezetéseink munkáját éppen a kollektív vezetés hiányában egyre jobban jellemzi a formalizmus, sablonszerűség, a feladatok minden megfontolás nélküli továbbítása. DISZ-funkcionáriusaink nem látják az általános feladatok mellett a közelebbi célt és erre sem az EDB, sem felsőbb szerveink nem mutatnak rá.

Politikai nevelőmunkánk, tartalmi és formai hiányosságainak értékelése után DISZ-szervezeteink nevelőmunkájának első feladatánaként az ifjúsági egység megteremtését jelölte meg a beszámoló. Komoly gondot kell fordítani az ifjúsági egység jelszavának tartalommal való megtöltésére. Első feladatunk az egyetemen belül a teljes egység megvalósítása. Ezen az egyetemi és főiskolai fiatalok egységes felsorakozását értjük a pártvezetők megvalósítására, a szektánság megszüntetésére. Ennek meg kell mutatkoznia abban, hogy értelmiségi és megfelelő alkalmazzott származású fiatalokat

felelős mozgalmi munkába fokozottabban vonunk be. Egész DISZ-tagságunkat egybe kell fognunk

a színvonalas minőségi munka

megvalósítására, amely megköveteli a tanulmányi fegyelem és egyetemi fegyelem megszilárdítását.

Az ifjúsági egység megvalósításával kapcsolatos egyik feladatunk, hogy helyes kapcsolat alakuljon ki az egyetemi és főiskolai fiatalok, valamint a város fiataljai és dolgozói között.

A beszámoló elhangzása után a választmány megvitatta a beszámolót és a határozati javaslatokat. Megbeszélétek DISZ-munkánk hiányosságait és egész sor helyes javaslattal vitték előbbre azok megoldását.

Kunoss elvtárs többek között a DISZ választások formális voltáról beszélt. Ez egyik komoly oka annak, hogy DISZ-tagjaink passzívák a vezetőségekkel és a DISZ-munkával szemben. Megállapította továbbá, hogy DISZ-szervezeteink súlyos mulasztást követtek el, amikor elhanyagolták a pártépítéssel kapcsolatos feladataikat. Javasolta, hogy valmenyi alapszervezet és kari szervezet e mulasztás kiküszöbölésével is járuljon hozzá a pártkongresszusra való felkészülés sikeréhez.

Stefanik elvtárs a DISZ-tagság passzivitásának okát vizsgálva megállapította, hogy ennek magyarázatát nemcsak a formális választásokban kell keresnünk, hanem abban is, hogy nem mindig látjuk legfontosabb feladatainkat. Az alapszervi vezetőségek nem ismerik, hogy mi a feladatuk, nem szokták meg azt az önállóságot, amit biztosítottunk ebben az évben, tehát nem tudják mindenki számára vonzóvá tenni a DISZ-munkát. Súlyos hibát követett el az EDB akkor, amikor nem ellenőrizte, nem segítette

a karok és alapszervezetek munkáját

az önállóság biztosítása után is.

Moll alezredes elvtárs az állami vezetés és a DISZ-szervezet közti kapcsolatot elemezte és megállapította, hogy állami szerveink nem igénylik a DISZ-szervezet segítségét, javaslatait még azokban a kérdésekben sem, amelyek megoldása elsősorban a DISZ-szervezet feladata lenne. A DISZ-vezetőségek részéről viszont szükséges, hogy még intenzívebb kapcsolatot építsenek ki az állami vezetőkkel,

Halmos elvtárs felvetette, hogy komoly gátja DISZ-munkának az, hogy a DISZ az egyetemen »milliók tömegszervezet«, tehát csaknem minden egyetemista tagja, pedig korántsem mind érdemi meg a DISZ-tagságot. Komolyabban kell foglalkoznunk a formális DISZ-tagság megszüntetésével. Komolyan bírálta a Városi DISZ Bizottság hanyag munkáját az egyetemmel kapcsolatban. A karok kultúr munkájának értékelése során elmondta, hogy szinte lehetlenné vált a kari klub megnyitása amiatt, hogy a kari kultúrpnéznek csak mintegy 50 százalékát kapják meg a karok.

Székely elvtárs az EDB szervezési nehézségeivel foglalkozva megállapította, hogy az éveleji anarchikus állapot sokáig éreztette hatását az új EDB munkáján is és ezért kénytelen volt túlzottan szervezési kérdésekre fordítani az időt. Ennek eredményeként ellenőrző munkánk csaknem semmi.

DISZ apparátusunk túlmeretezettsége

az egyetemen odavezet, hogy a tagság 28—30 százaléka funkcionárius és a DISZ-csoportok élére, a népnevelőmunkára nem tudunk megfelelő elvtársakat állítani. A DISZ vezetés stílusa még most is adminisztratív jellegű. A vezetők jórésze végrehajtó szervvé vált.

Többen foglalkoztak a hozzászólók közül a kongresszusi félév tartalommal való megtöltésével. A vita során kialakult az az egységes álláspont, hogy »Kongresszusi félév« nem indítunk. Valamennyi DISZ-szervezetünk a választmányi ülés határozata alapján végezze munkáját. Ez biztosítja azt, hogy eredményeink méltóképpen járulnak hozzá a kongresszus fél-évének sikeréhez.

Krajkó elvtárs, az Egyetemi Pártbizottság képviselője hozzászólásában hangsúlyozta: helytelenül állítják többen a DISZ-vezetők közül, hogy a mai mozgalmi munka az elmúlt évek munkájához képest hanyatlak. Sokkal alaposabb és eredményesebb munkát végeztünk, csak a lemerése nehezebb. Ma nem egy-egy kampányfeladat megoldásán kell fáradoznunk, hanem

a fiatalok nevelésével

kell foglalkoznunk. E munkának vannak eredményei, de azok lemerése kétségtelenül nehezebb, mint valamikor egy-egy nagyobb mozgósítás esetében.

[Folytatás a második oldalon.]